

събрания, на които се е говорѣло за възстание, за бунтъ. Крсени сж били най-различни планове въ свръзка съ освобождението на България. Участниците не сж били и подозирани отъ турцитѣ, защото се знаело, че въ читалището се събиратъ мирни хора. И тъй читалището е било центъръ на високо развитъ духовенъ животъ.

Но веднага следъ освобождението се забелязва единъ силенъ упадъкъ и на читалището; дали че целъта му е била постигната или че вниманието на неговитѣ дейци е било насочено къмъ уреждане на новоосвободената държава, нуждитѣ на която сж били най-разнообразни, не се знае. Важно е, обаче, че то не заглъхна. И, действително, ето какво ни показватъ цифритѣ. Преди освобождението е имало 120 читалища, отъ които сж останали само 60. Следъ това дѣлото се подема наново, така че презъ 1923. г. става едно бързо увеличение на читалищата, броятъ на които достига до 720 съ 5916 члена. Тѣзи читалища се разпредѣляли така: градски 80, селски 640. Днесъ вече броятъ на читалищата, обединени въ читал. съюзъ, е 1200.

Макаръ че това е една цифра доста голѣма, все пакъ, като се има предъ видъ голѣмата полза отъ читалищната просвѣта, и броятъ на общинитѣ въ България, читалищата се явяватъ недостатъчни, защото ние имаме 93 градски и 2564 селски общини — значи около $\frac{3}{4}$ отъ тѣхъ сж безъ читалища.

*
* *

Да видимъ сега, каква е сжщността на читалището. Знае се, че читалището има за целъ да прѣска просвѣта. А що значи просвѣта? Ние наричаме просвѣтенъ човѣкъ този, който има повече знания, съ които може да си служи. Но не само знанията сж, които очертаватъ просвѣтения човѣкъ. Нужно е и друго. Нужно е той да представя една облагородена, възпитана личностъ, съ силна воля и характеръ.

Въпросътъ за просвѣтата на народа е въпросъ общественъ. И затова главната грижа е поела държавата. Тя отваря и издържа училищата. Днесъ вече тя съ законъ покровителствува и читалището.

Ако направимъ единъ паралелъ между училището и читалището, като източници на просвѣта, ще видимъ, че тѣ се допълнятъ. Докато училището чрезъ подготвени за целъта хора — учителитѣ, въ опредѣлена система, по установени наредби, дава просвѣта на младото поколѣние, — читалището дава сжщо такава, но вече на възрастни хора, които или сж останали безъ учение,